

Antwoorden op kamervragen van de Kamerleden Timmer en Verbeet over de sterke daling van het aantal gediplomeerde verpleegkundigen in verpleeg- en verzorgingshuizen sterke daling van het aantal gediplomeerde verpleegkundigen in verpleeg- en verzorgingshuizen (2040511720)

1

Heeft u kennisgenomen van het artikel over de sterke daling van het aantal gediplomeerde verpleegkundigen in verpleeg- en verzorgingshuizen? Wat is uw mening over deze ontwikkeling?

1

Ja, ik heb kennis genomen van het bovengenoemde artikel. Ik ben het echter niet helemaal eens met de stelling van dit artikel. Mijn antwoord op vraag 7 geeft mijn mening over dit onderwerp duidelijk weer.

2

Bent u bereid de "harde" gegevens over de situatie in verpleeghuizen, die volgens het onderzoeks- en adviesbureau Prismant onvoldoende aanwezig zijn, ondanks de vergelijkende studie van de Inspectie voor de Gezondheidszorg, te verzamelen? Zo ja, op welke termijn en op welke wijze? Zo neen, waarom niet?

2

In 2005 zal het document Maatschappelijke verantwoording gereed en operationeel worden. Dit betekent dat er vanaf dat moment op basis van een gezamenlijke set prestatie indicatoren gegevens worden verzameld over de sector. Hiermee bereik ik twee doelen, enerzijds transparantie van de sector naar de maatschappij waarbij de administratieve lasten worden verlicht. Daarnaast komen gegevens beschikbaar over de sector die informatie geven over de geleverde prestaties. Omdat ook verlichting van de administratieve lastendruk een belangrijke doelstelling is acht ik het niet wenselijk separaat nieuwe informatie stromen te genereren.

3

Kent u het onderzoek van Sting, waaruit blijkt dat in 2000 ruim 70% van de verzorgenden en helpenden in de thuiszorg en de intramurale ouderenzorg zonder zorggerelateerde opleiding werkte? 2) Wat heeft u gedaan met de door Sting gedane aanbevelingen ter verbetering van het opleidingsniveau en kwaliteit van helpenden en verzorgenden?

3

Ja. Het onderzoek uit 2000 spreekt echter van 70% ongediplomeerde helpenden en 8% ongediplomeerde verzorgenden in de thuis- en ouderenzorg in 1998. Het hoge percentage ongediplomeerde helpenden in 1998 kan worden verklaard door het feit, dat de opleiding tot helpende (kwalificatieniveau 2) vóór de invoering van de kwalificatiestructuur in 1997 nog niet bestond.

Het opleiden van ongekwalificeerde helpenden vergt tijd. Het totaal aantal leerlingen dat in opleiding is tot helpende, is sinds de invoering van de kwalificatiestructuur V&V toegenomen van 4.529 in 1997 tot 7.310 in 2003¹. Na afronding van de opleiding tot helpende kiest ruim 70% voor een baan in de thuiszorg en de intramurale ouderenzorg².

De aanbevelingen van Sting betreffen grotendeels maatregelen die door de sociale partners moeten worden getroffen. De OVDB³ en de sociale partners zijn bezig met het herontwerp van de kwalificatiestructuur V&V. Ik wil hier niet op vooruitlopen.

¹ RAZW 2004, tabel 7.4.1.1

² RAZW 2004, tabel 7.5.4.3

³ Kenniscentrum voor leren in de praktijk gezondheidszorg, welzijn, sport en dienstverlening.

4

Onderschrijft u de aanname dat de daling van het aantal gediplomeerde verpleegkundigen en het grote aantal verzorgenden en helpende zonder zorggerelateerde opleiding mede de oorzaak is van de daling van de kwaliteit van de zorg in verpleeg- en verzorgingshuizen?

4

Met mijn brief van 30 maart heeft de Staatssecretaris uw Kamer geïnformeerd over het aanstellen van de gezant voor de verpleeghuiszorg. Dhr. Kennedie zal onderzoeken waarom kwaliteitsnormen en richtlijnen soms wel maar in veel gevallen niet goed worden nageleefd. In zijn onderzoek zal de gezant tevens aandacht besteden aan de inzet van verpleegkundigen en verzorgenden. De gezant zal voor 6 juni zijn onderzoeksresultaten rapporteren. Ik acht het dan ook niet wenselijk om op voorhand uitspraken te doen over de oorzaken van problemen met de kwaliteit van zorg. Er is een algemeen overleg gepland voor 16 juni, op dat moment wisselt de staatssecretaris graag met u van gedachten over de uitkomsten van het onderzoek en de te nemen maatregelen.

5

Wat is uw mening over de door de Algemene Vereniging van Verpleegkundigen en Verzorgenden (AVVV) aangegeven oorzaken van de sterke daling van het aantal gediplomeerde verpleegkundigen in verpleeg- en verzorgingshuizen, namelijk de lagere salariering ten opzichte van die van het personeel in ziekenhuizen, de hoge werkdruk en het slechte imago?

5.

Ten aanzien van de salariering geldt dat vanuit VWS de verschillende zorgbranches gelijk behandeld worden. Elke instelling ontvangt jaarlijks eenzelfde (procentuele) bijdrage voor arbeidsvoorwaarden. Het is aan de instellingen en branches wat daarmee gedaan wordt, met name in het CAO-overleg tussen sociale partners. De cijfers laten overigens zien dat sinds 1999 (toen de ziekenhuizen en verpleeghuizen aparte CAO's kregen) de contractloonontwikkeling in beide branches nagenoeg gelijk is geweest. Ten aanzien van de werkdruk wil ik nog opmerken dat deze sinds 1998 beduidend gedaald is in de zorgsector, en met name ook in de verpleeghuizen. Ten aanzien van het imago kan ik melden dat, ondanks de grote krapte op de arbeidsmarkt in de periode 1998-2002, de zorgsector als geheel, maar zeker ook de verpleeghuizen, een sterke personeelsgroei hebben laten zien. In zijn algemeenheid kan ik de analyse van de AVVV dan ook niet onderschrijven. Daarnaast wacht ik het rapport van de gezant af.

6

Is het waar dat verpleeg- en verzorgingshuizen liever met goedkoop, en dus lager geschoold personeel werken vanwege budgetproblemen? Zo ja, wat gaat u hieraan doen? Zo neen, wat is de reden hiervoor?

6

Aannamebeleid van personeel is de primaire verantwoordelijkheid van de zorgaanbieder. Het is voorstelbaar dat er meerdere factoren zijn die het aanstellingsbeleid van een zorgaanbieder bepalen (regionale arbeidsmarkt, zorgvisie, bedrijfsmatige keuzes). Zoals al gesteld zal de gezant zich tevens verdiepen in kwaliteit en kwantiteit van het personeel. Ik wacht de uitkomsten van zijn onderzoek af.

7

Deelt u de mening dat het in het belang van de kwaliteit van de ouderenzorg is dat er voldoende gediplomeerde verpleegkundigen en verzorgenden en helpenden met een zorggerelateerde opleiding werken in verpleeg- en verzorgingshuizen? Zo ja, wat gaat u doen om dit te stimuleren?

7

De huidige cijfers die ik tot mijn beschikking heb over het aanbod van gediplomeerde verzorgenden en verpleegkundigen op de arbeidsmarkt vormen op dit moment geen aanleiding om directe maatregelen te nemen. In het voorjaar komt de nieuwe regiomarge uit met cijfers over de arbeidsmarkt ontwikkelingen in 2004. U zult zo spoedig mogelijk na uitkomen van deze cijfers hierover geïnformeerd worden. De eerste cijfers die ter inzage zijn voor mij laten een voorzichtige stijging van het aantal gediplomeerd verpleegkundigen zien in de verpleeghuizen zoals ik u ook al melde tijdens het debat van 24 maart.

8

Bent u bereid de relatie tussen kwaliteit en kwalificatieniveaus van medewerkers in de ouderenzorg en opleidingsprogramma's te betrekken in de normeringsystematiek, zoals aanbevolen door de AVVV, de Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen (NVVA) en Sting?

9

Bent u op de hoogte van het feit dat de AVVV, de NVVA en Sting op dit moment bezig zijn met een normeringsystematiek van kwaliteit en kwantiteit van personeel in verpleeg- en verzorgingshuizen per patiëntengroep? Bent u bereid deze normeringsystematiek mee te nemen in de door u te ontwikkelen veldnormen voor verantwoorde zorg?

8 en 9

De normeringsystematiek voor kwaliteit en kwantiteit van personeel zoals geschetst tijdens het plenaire debat met uw Kamer op 23 februari stelde voor om vast te leggen hoeveel medewerkers van welk opleidingsniveau er moeten zijn, welke handelingen zij mogen doen en bij welke type cliënt. Ik heb tijdens dat debat de ontwikkeling van een dergelijke norm ontraden, zoals bij vraag 6 ook gesteld. De zorgaanbieder is primair verantwoordelijk voor zijn personeelsbeleid. Als particuliere ondernemer moet hij in staat worden gesteld om op basis van een aantal keuzes zoals een lokale arbeidsmarkt en een zorgvisie, te kunnen bepalen welke medewerkers hij nodig heeft.

10

Bent u bereid in overleg te treden met de beroepsverenigingen en de werkgevers om te bezien welke verbeteringen er nodig zijn om meer gediplomeerde verpleegkundigen en meer verzorgenden en helpenden met een zorggerelateerde opleiding in de ouderenzorg te laten werken en de uitstroom te verminderen? Zo ja, op welke termijn? Zo neen, waarom niet?

10

Alvorens in overleg te treden met de beroepsverenigingen en werkgevers is eerst meer duidelijkheid gewenst over de aard en omvang van de problematiek, de oorzaken die daar eventueel aan ten grondslag liggen en eventuele noodzakelijke oplossingen daarvoor. Ik wacht daartoe allereerst de bevindingen van de gezant af en treedt vervolgens in overleg met de Kamer over deze bevindingen.

11

Ziet u iets in een imagoverbeteringcampagne zoals bekend voor werken in het onderwijs? Zo neen, waarom niet?

11

Een imagocampagne kan van betekenis zijn voor het aantrekken van kwalitatief goed personeel. Zo is een aantal jaren geleden, in verband met de krapte op de arbeidsmarkt, een imagocampagne voor de gehele zorgsector georganiseerd. Ik maak mij wel zorgen over het effect van de negatieve media aandacht voor de kwaliteit in met name de verpleeghuizen. In het kader van de "Zorg voor Beter" campagne wil ik juist aandacht besteden aan de goede voorbeelden die er ook zijn. Een imagocampagne is de verantwoordelijkheid van de sector zelf (sociale partners en instellingen).

1) de Volkskrant, 26 maart jl.

2) Opgeleid voor kwaliteit, oktober 2003